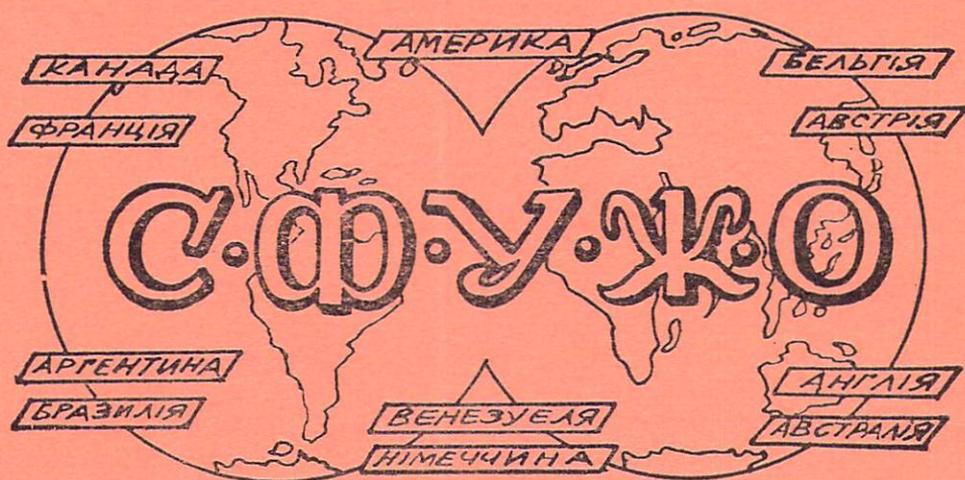

УКРАЇНКА В СВІТІ

УКРАЇНКА В СВІТІ
БЮЛЕТЕНЬ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ
ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Виходить квартално

Видає: Пресова Референтура.

Редакторка — Ірина Пеленська

Редакційна Колегія:

Дарія Бойчук, Лідія Бурачинська, Оксана Генгало,
Марія Квітковська, Олена Климишин, д-р Наталія Пазунык,
Марія Харина.

Адреса Редакції й Адміністрації:

„Українка в Світі”
4936 Н. 13-та вулиця
Філадельфія, Па., 19141

“Ukrainian Woman in the World”
4936 N. 13th Street
Philadelphia, Pa. 19141 U. S. A.

Редакція застерігає за собою право скорочувати рукописи і ви-
правляти мову.

Передплата: 4.00 долари річно від 1978

З М І С Т

Ідеологічне унапрявлення СФУЖО	1
І. В.: Перший Вінок	3
Іван Боднарук: Письменниці з довілля Кобринської	4
О. Корінь: Жінка України	7
Звернення молоді дружини	
Третя голодівка в обороні нескореної України	
І. П.: На пленарних нарадах СКВУ	9
З ДІЯЛЬНОСТІ УПРАВИ СФУЖО	12
Дора Рак: Краса Конференція в Гюстоні	14
З ЖИТТЯ СКЛАДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СФУЖО	16
8-ий З'їзд Об'єднання Українок Бельгії	
27. З'їзд УЗХ	
Прес. Реф.: Світовий З'їзд Дошкілля	18
Іванна Зельська: Із асоціації журналісток СФУЖО	21
Зустріч з Олександрою Костюк	
Л. Бурачинська: На службі української пісні (Наше інтерв'ю)	22
Наталія Чапленко: Наші сучасниці — короткі біографії	23
Ніна Онацька, д-р Дарія Дзерович	
НОВІ ВИДАННЯ	
Д. Р.: Ренесанс етнічності	26
Дарія Бойчук: Конгресова книжка СФУЖО 1977	28
Обличчям до III. СКУЖ	
Одержані привіти	30

УКРАЇНКА В СВІТІ

БЮЛЕТЕНЬ

СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
4936 Н. 13-та вулиця, Філадельфія, Па. 19141

РІК XIV Жовтень — листопад — грудень 1977 Ч. 4 (56)

ІДЕОЛОГІЧНЕ УНАПРЯМЛЕННЯ СФУЖО

При укладанні пляну праці програмової референтури вирінуло питання ідеологічного спрямування СФУЖО. Подаємо тут наświetлення цієї сторінки програмової праці.

Завдання СФУЖО є окреслене у статуті семи точками. Бажаючи подати це більш сконцентровано — можемо сказати:

СФУЖО змагає до охоплення своїм впливом всього українського жіноцтва з наміром розвитку його духових сил, збільшення його значення у житті українського народу, участі й допомоги у визвольних змаганнях і дбання і розроблення українського жіночого руху.

Маємо у статуті подані засоби цієї дії. Хоч вони не вичерпують усіх аспектів, проте подають практичні поради, як здійснювати деякі з них. Всеж таки мусимо признати, що всі точки програми СФУЖО не були однаково розвинені чи опрацьовані впродовж близько 30 літ існування. Завданням програмової референтури є власне розважити — що було виконане, а що за-недбане. Для прикладу:

а) Об'єднати у добровільну федерацію укр. жін. організацій — не зовсім удалося, є ще багато неохоплених гуртів і клітин.

б) Оборонити права українського жіноцтва удалося до тепер лиш на терені СКВУ, а не в інших громадських центрах.

в) Взаємини із жіночими організаціями інших національних спільнот удалось лиш частинно (ЗСА, Канада, Австралія, Аргентина, Бел. Британія).

г) Стимулювати інтелектуальний, суспільний і економічний розвиток української жінки удалось лиш частинно.

В виду того окреслення завдань СФУЖО повинно прийняти дещо йнакший зміст. Можна б це висловити в такій формі:

СФУЖО змагає до охоплення своїм впливом всього українського жіноцтва. При тому намагається виховати жінку-громадянку, яка зуміла б знайти властиве місце у своїй спільноті, дбала б про збереження родини і національної субстанції взагалі, впливала б на впорядкування нашого громадського життя і допомагала б Україні в її завзятій боротьбі.

ПЕРШИЙ ВІНОК

ЖІНОЧИЙ АЛЬМАНАХ

виданий коштом і заходом

Наталії Кобринської і Олени Пчілки.

Ціна 2 згр. а. в.

ЛЬВІВ, 1887.

З друкарні Товариства ім. Шевченка,
під зарядом К Боднарського.

Відбитка заголовного листка "Першого вінка"

„ПЕРШИЙ ВІНОК”

90-літня річниця появи альманаха „Перший Вінок” припадала в червні 1977 р. кілька днів після ІІІ Світового Конгресу Українського Жіноцтва, який відбувався в дусі ідей цього 90-ліття. 90 років тому вперше пролунав голос, що оудив жіноцтво для праці над собою і до служби українському народові. Тому слушно є, щоб наше жіноцтво відмітило цю річницю сучасним літературним альманахом що його плянує культурно-освітня референтура СФУЖО у його 100-ліття, 1987 р.

Літературні твори та статті і розвідки 17-ти авторок „Першого Вінка” з різних частин України були спрямовані своїм змістом та ідеями на вияв положення української жінки — селянки, міщанки, одної, чи багатої, пролетарського, чи аристократичного середовища — як нерівноправного, неосвіченого, принижованого і що найгірше, несвідомого свого становища, члена суспільства. Піднесені були в жіночому альманасі ідеї освіти жінки, звільнення з економічної залежності родини й чоловіка, проєкти соціальних і суспільних реформ, піднесення духового рівня побуту в родині і суспільстві. Новий голос провідниць, Кобринської і О. Пчілки та поступових одиниць натрапив на твердий ґрунт консервативних мас і важко пробивалося засіяне зерно крізь цю, кладену віками, верству ґрунту.

Д-р Маруся Бек сказала на конгресі, що якби Н. Кобринська збудилася сьогодні, здивувалась би, побачивши стільки жіночих організацій. Правда! Започаткований нею наш жіночий рух розвинувся. Він навіть здобувся в добі „великого ісходу” та політичного розбиття українців, створити координаційне об’єднання. Але коли з одного боку йде постійне змагання до поглиблення консолідації, то з другого, ми раз у раз стаємо перед дилемами, а то й кризовими ситуаціями, які нерозв’язані позитивно, можуть дуже послаблювати єдність українського жіноцтва. Причини цих криз це є прірва поколінь, суперечності між філіантропійним, а самостійним полем дії, залежність саодиноких організацій від зовнішніх відосередніх чинників. З усіма цими проявами боролася уже 100 років тому Кобринська, а ми й досі не розв’язали цих проблем. Чи не повинні ми розглядати їх частіше на наших відділах, конференціях і з’їздах для користі українського жіноцтва і української справи?! При тому пам’ятати на головну цінність „Першого Вінка”, яку підносили самі творці його: єдність і соборність українського жіноцтва.

Міжнародне тло жіночої Декади Поступу й Миру 1975-1985 дає канву проблематики, тематики й організаційних форм змагання до поодиноких ідей і ділянок життя жінки, родини, дитини, суспільства в усіх країнах світу. До цих країн дії і змагання належить і українська територія, однаково, на рідних землях, як і поза ними. Дуже слабо, щоб не сказати недостатньо, навітлена є всебічно проблематика й побут української жінки в світлі сучасних міжнародних вимог. Тому маємо нагоду й повинність винести на світло денне суму успіхів і неосягнених вартостей і потреб. Приготовити себе ідейно до змісту „другого вінка”.

Іван Боднарук

ПИСЬМЕННИЦІ З ДОВКІЛЛЯ КОБРИНЬСЬКОЇ

З жінок, що вийшли з найближчого оточення Наталії Кобринської, деякі займалися літературою та пробували писати. До них передусім належала Ольга Олександра Бажанська-Озаркевичева, дружина Лонгіна Озаркевича, адвоката в Городку, брата Н. Кобринської. Народилась у 1866 р., а померла в 1906 р. Була це дочка о. Порфирія Бажанського, піяніста й теоретика музики, якого заслуги щойно недавно високо оцінено. Олеся Бажанська була першою українською фаховою піяністкою у Галичині та одною із засновниць „Бояна” у Львові. Записалася у пам'яті народу, як громадська діячка, співробітниця жіночого збірника „Перший Вінок” (1887) та авторка оповідань і віршів. Була це гарна, жвава й музикальна жінка, що й пером пробувала своїх сил. Ідейно стояла близько Н. Кобринської. Одна з її новель появилася друком у „Народі” 1890 р. В 1882 р. друкувалося її оповідання „Сороковський медівник”. Була великою ентузіясткою жіночого руху й одною з перших відгукнулася на поезію Уляни Кравченко „На новий шлях”. Старалася навіть наслідувати цю поезію. Композитор Остап Нижанківський скомпонував музику до слів її вірша „Колись” (1886) і присвятив їй свою композицію „Над озером” (мелодія і слова ненародні, подані О. Лаголюю). Коли в 1885-1886 роках задумали наші жінки видавати жіночий часопис з програмою на „Новий Шлях”, кошт видавництва зобов'язалася понести Олеся Бажанська, людина матеріально забезпечена й незалежна від влади.

Друга братова Н. Кобринської, дружина її брата, священика о. Володимира Озаркевича, це Ольга Рошкевич-Озаркевич, відома нам з любовної трагедії в особистому житті Івана Франка. Любила вона щиро Франка, але батьки з мотивів „родинної політики” розбили це кохання і віддали її заміж за о. Озаркевича, щоб не допустити до подружжя дочки із „скомпромітованим” політичними процесами Франком. Для обоїх молодих була це велика життєва трагедія бо й о. Володимир Озаркевич мав зречтись своєї любові до гарної, але бідної доньки о. Петровського з Русова. Як знаємо, пізніше Н. Кобринська взяла з цієї родинної трагедії тему до свого оповідання „Задля куска хліба”.

Ольга Рошкевич, як теж інші жінки з найближчої рідні Кобринської, розуміла завжди високі ідеї Кобринської. Вона часто перебувала в Белелуї, а опісля у Болехові, і була щирою прихильницею подвигів Н. Кобринської. Під впливом Франка пробувала писати. В „Зорі” 1886 року помістив Франко її *Obrzędy i pieśni weselne ludu ruskiego we wsi Lolinie. Zebrała Olga Roszkiewicz, opracował Iwan Franko*”.

Велавилася їй організаторка жіноцтва. Переклала повість французького письменника Е. Золя „Довбня”. В 1879 році вийшов її переклад з таким заголовком Еміль Золя „Довбня”. Повість з життя паризьких робітників. З французького перевела Ольга Рошкевич І. Прачка Жервеза. П. „Сватанье Купо”. Франко додав до книжки своє вступне слово. Пізніше додала

Ольга Рошкевич дальшу частину „Довбні”, третю „Робітницьке весілье”.

Рідна сестра Ольги, Михайлина Іванцева, належала теж до найближчих співробітників Кобринської. Їй то присвятив Франко свій вірш „Ні, неоднаково для всіх сонце сяє”, де каже, що „щирість її красніше сяє, аніж соняшний світ”. Її син це відомий наш маляр-баталіст та редактор д-р Іван Іванець. У „Правді” 1890 року друкувалися її поезії „При звуках музики”. В першому жіночому альманасі „Перший Вінок” 1887 року виступила з 2-ма оповіданнями.

З Кобринською жили в приятних взаєминах і під її впливом на літературному полі працювали Євгенія Ярошинська та Ольга Дучимінська.

Ярошинська писала повісті й оповідання. В „Зорі” 1895 року друкувалося її „Золоте серце”. В Літературно-науковому додатку до „Буковини” за 1888 рік п. з. „Зерна” поміщено її оповідання з нашого сільського життя „Борба і перемога”. В 1886 р. друкувалося її оповідання „Уросна слабкість” (з французького), оповідання і стаття „Пословиці”. Найновішою її повістю є „Перекиньки”, що її помістив Денис Лукіянович 1904 року в Літературно Науковому Віснику. Там же надрукував Лукіянович оригінальну статтю про Є. Ярошинську. В „Рідному Зільнику” В. Лукича в 1891 р. появилася стаття Ярошинської „Весільні обичаї руського народу в наддністрянських околицях”. В „Жінці” друкувалося її листування з Маковеем, з чого виникло потім непорозуміння. Маковей пізнав почерк письма Ярошинської і підозрів її, що вона хоче під прізвисьмом Кобринської попасти на сторінки ЛНВ (якої новелі лиш переписувала до друку).

При кінці 1922 р. у видавництві „Музична Україна” в Києві побачила світ книжка Ярошинської „Народні пісні з-над Дністра в записках Євгенії Ярошинської”, яку підготував Михайло Гуць.

Перші твори писала Ярошинська по-німецьки. Деякі з них друкувалися у віденських журналах. Коли мала 14-16 років під впливом часопису „Буковина”, що появилася в 1885 р. пробудилася в неї національна свідомість; рішила працювати для свого народу й писати по-нашому. Була співробітницею „Народу”, редагованого М. Павликом. Підтримувала зв'язки з Федьковичем, Павликом, Франком, Маковеем і Кобринською. Брала активну участь у жіночому емансипаційному русі й в 1891 р. була учасницею першого жіночого віча в Стрию.

Перші дрібні твори українською мовою почала друкувати в 1886 р. в журналі „Дзвінок” у 90-тих роках друкувалися її оповідання і казки для дітей. За порадою Федьковича, а пізніше Павлика, почала збирати буковинський фолклор. В 1886 р. вислала до черновецького літературного товариства збірку, зложену з 150 пісень і одержала найвищу оцінку. Коли вже мала зібраних 450 пісень, післала збірку до Львова, але там її не надрукували. Тоді вислала збірку до Петербургу до Російського Географічного Товариства й там у грудні 1888 р. нагороджено її срібною медалею і премією 500.- рублів. Все ж таки й там збірки не надруковано.

Свгенія Ярошинська

Наталія Кобринська

Є. Ярошинська народилася 18. жовтня 1868 р. в сім'ї учителя. Закінчила 6 клас німецької гімназії, а дальшу освіту здобула самотужки. З 1892 року працювала сільською учителькою на Буковині. Померла після операції 2 жовтня 1904 року.

Ольга Дучимінська, вчителька в Тяпчі, з дому Решетилівич, народилася в 1883 році. З 1946-56 на засланні в Сибірі. Подруга Кобринської, жила з нею у великій дружбі в останніх десятиліттях життя письменниці. „Ми стрічалися часто й не раз цілі ночі пробалакували. Вона нерado говорила про себе. Але коли під час балачки витворився відповідний настрій, тоді починала снувати нитку споминів від важних подій суспільного життя аж до інтимного”. Так пише Ольга Дучимінська про свою подругу-письменницю у своїй книжечці „Наталія Кобринська як феміністка”, що вийшла в 1934 р. Нічого дивного, що саме Дучимінській доручила Кобринська у своєму заповіті допомогти впорядкувати залишені письма, і за це записала їй в нагороду 100 корон.

Майже в кожному числі галицьких жіночих журналів стрічали ми статті Дучимінської. Писала теж багато на різnorodні теми також у різних інших часописах і журналах. Займалася етнографією, студювала фолкльористичні праці Франка й писала про гуцульське мистецтво. Була визначною суспільною діячкою та науковою співробітницею Львівського Етнографічного Музею АН УРСР. Написала оповідання: „Обдурена”, „Тайна людського серця”, „По ранніх росах”, „Мати”, „Смерть Василька”, „Клопоти Тимчихи”. Її дочка Оксана, інженер-агроном, писала багато на суспільно-громадські теми в журналі „Сільський Господар” і „Ділі”. Виїхавши на еміграцію, жила з 1950 року в ЗСА, померла в грудні 1974 р. в Німеччині.

У СПІЛЬНОМУ ЗМАГАННІ ДО ВЕЛИКОЇ МЕТИ — ЦЕ ГАСЛО
УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В РАМКАХ СФУЖО

О. Корінь

ЗВЕРНЕННЯ МОЛОДОЇ ДРУЖИНИ

До Міжнародної організації „Амнесті Інтернешенел”.

23 квітня був арештований мій чоловік, Микола Матусевич (30 років), член Української групи сприяння виконанню Гельсінкських угод. Того ж дня арештували іншого члена Групи — Мирослава Мариновича. На питання чому заарештовано мого чоловіка, я одержала 26 квітня відповідь: „Матусевич, Микола Іванович був арештований органами КГБ за здійснення особливо небезпечного державного злочину. Він знаходиться в ізоляторі КГБ при Раді Міністрів УРСР”. Подібну записку одержала й дружина Мариновича. За роки подружнього життя в важких обставинах я добре пізнала мужа і з певністю заявляю, що мій чоловік не може бути злочинцем, як і не може ним бути Маринович, найкращий друг мужа. Від дитинства обидва вони плекали любов, пошану і співчуття до людей. Нетерпимість до несправедливості і підлості, співчуття людському горю — ось характеристика цих добрих людей. Нелегкий шлях життя мого мужа: в 1973 році виключений з 4-го курсу історичного факультету Київського педінституту за те, що не почав, на бажання КГБ, робити наклепи на друзів і знайомих. Виключений, з хворим серцем, з бідною влаштувався на фізичну роботу, але, за наказом КГБ, і з таких робіт його звільняли. 29 грудня 1975 року його арештували на 15 діб не за „хуліганство”, як це було сказано у вирокі, а за участь у колядуванні. (Колядки — національний різдвяний обряд, сьогодні заборонений). Після звільнення, місяць не повертали йому забраного майна і грошей. Ми жили на моїй стипендії — 45 карбованців. Працівники міліції ображали мужа й мене, провокували його на бійку. Він влаштувався на працю в домі Санітарної освіти; його звільнили, а після цього наступив арешт.

Маринович, дипломований інженер, працював вантажником, пізніше розліплював афіші і таким чином заробляв 62 карб. Він має дружину й доньку. За що таке переслідування? Відповідь одна: відкрите висловлювання своїх переконань, членство в Гельсінкській групі.

Де б не працювали Матусевич і Маринович, вони всюди були добросовісні та залишали гарні враження в співробітників. У співжитті з рідними і знайомими були добрими і чутливими людьми. Давня дружба єднала цих людей. Але працівники КГБ не можуть зрозуміти почувань довгої приязні і тому поширюють чутки про якісь неморальні, нелюдські зв'язки між ними. Я, дружина Миколи Матусевича, з обуренням заявляю, що цей брудний наклеп потрібний КГБ для того, щоб фальшувати слідство. КГБ не перший раз робить з політичних — кримінальних злочинців, щоб голосно заявити, що в СРСР немає політичних в'язнів. (Підкр. наше)

Я вимагаю швидко закінчити наклепи на чесних людей! Я вимагаю закінчити цькування їх рідних і знайомих, на яких гураганом посипалися обшуки (15 обшуків у рідних і знайомих) та допити. Я вимагаю швидкого звільнення цих чесних і благородних людей — Матусевича і Мариновича.

Я оповіщаю про своє вступлення до Гельсінкської групи з метою внести і свій вклад у боротьбу за справедливість.

14 травня 1977.

Ольга Матусевич, філолог
1953 року народження

ТРЕТЯ ГОЛОДІВКА В ОБОРОНІ НЕСКОРЕНОЇ УКРАЇНИ

„Ми голодуємо, солідаризуючись із українськими політичними в'язнями, які є на голодовому страйку в обороні національних і людських прав”.

(Напис на трибуні під час голодівки українок 26 вересня-4 жовтня 1977 в Нью-Йорку)

Дев'ятиденна голодівка українських жінок в обороні прав України та на захист переслідуваних і їхніх родин, це вже третя з черги голодівка в часі Генеральної Асамблеї ООН. Одна з сьогорічна голодівка найуспішніша. Вона викликала великий відгомін у пресі, в телевізії та численні коментарі в радіо, нею і її цілями зацікавилися численні політичні представники різних держав, учасників Генеральної Асамблеї. Покитивним явищем було зацікавлення пресових агенцій, газет телевізій. Починаючи з великих американських газет Нью Йорку, а кінчаючи інформаційними агенціями, репортери збирали інформації, збирали матеріали від голодуючих, які їм підготувала канцелярія УЖКА.

Голодуючі передали Ген. секретареві ООН К. Вальдгаймові меморандум на руки заступника В. Брина.

Цілою акцією керувала п-і Дарія Степаняк, інформалії і відповіді давали: в еспанській мові — Ст. Букшована, у французькій — М. Нестерчук, в німецькій Е. Склепковська.

Реакція большевиків і опінія української громади свідчить, що такі акції треба далі розгортати.

Повторяти у різних формах. Присвячувати поодиноким секторам життя в Україні; релігійному переслідуванню, вивозом вільних і ув'язнених поза межі батьківщини, економічній експлуатації, примітивному домашньому побуту, використуванні жіночої праці, виховним труднощам матері, і ін.

Беручи до уваги факт, що міжнародній жіночий терен, особливо релігійні й віровизнаневі організації є найвразливіші на релігійну дискримінацію, — подбати за інформацію для них чинників про: участь українки в релігійному житті у вільному світі, про переслідування жінки й матері за релігійні переконан-

Дарія Степаняк, заступниця голови
ОЖ ОЧСУ, членка Контрольної Комісії
СФУЖО, провідниця акції голодівки ук-
раїнок в Нью-Йорку.

ня в Україні, про жертви, які склала жінка в Україні, духовна і світська, за вірність Богові й Церкві.

На пропагандивно-інформаційному полі: — Продовжувати акції петиції і меморандумів від СФУЖО і організацій-членів, демонстрації, маніфестації й ін. акції в країнах поселення в міру їхніх можливостей і законодавства поодиноких держав. Під сучасну пору вислано Петиції з плятформи Маніфестації на П. СКВУ до Београду з вимогою заперестати переслідування інакше думаючих в Україні і звільнення жінок політ. в'язнів.

НА ПЛЕНАРНИХ НАРАДАХ СКВУ

Цьогорічні Пленарні Наради Світового Конгресу Вільних Українців, 12-13 листопада в Торонті, Канада, почалися нарадами Комісії і Рад вже в п'ятницю, 11. листопада. О годині 5-ій по полудні до год. 12:15 відбулися наради Комісії Прав Людини (КПЛ), в готелі Парк Плаза, від год. 6-ї до 10-ї засідання Екзекутиви Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради в тому ж готелі.

КОМІСІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ при СКВУ

Присутні були представники, або делегації 18-ти різних Організацій і Комітетів, які діють в ділянці оборони й допомоги Україні на терені місцевому, крайовому й міжнародньому. Молодіжний склад цих груп, сила переконання і динамізм дії скріплював надію на національне майбутнє української еміграції.

Комісію переслідуваних при СФУЖО репрезентували інж. Лідія Бурачинська, голова СФУЖО, мгр Ірина Пеленська, член Секретаріату СКВУ і Комісії Переслідуваних при СФУЖО і п. Ольга Заверуха заступниця голови Комісії Переслідуваних (мгр Уляни Целевич).

Порядок нарад КПЛ складався з двох точок: звітів Управи і членів КПЛ та плянів їхньої діяльності на 1978 р. Одначе

в ході нарад обидві точки часто зливалися разом і тому не всі мали змогу дати ясний плян діяльності на майбутнє.

Обширний звіт з діяльності КПЛ на терені НАТО, Канадського Парляменту, і на різних міжнародних зустрічах зложив голова, сенатор Павло Юзик, навітлюючи акції КПЛ від постанови Комісії Підтримки Гельсінських Угод в 1975 р. на секторах політичному, економічному та адміністраційному, при чому важливу роллю відіграє факт, що становище парламентів країн, чи їх поодиноких членів не завжди покривається зі становищем уряду даної країни. Тому є корисно, що Всеканадська група Підтримки Гельсінських Угод, зложена з 50 парламентаристів їде на Београдську Конференцію. З українців їдуть до Београду, крім сенатора Юзика, що їде у складі канадської делегації, як член Постійної Комісії НАТО в справах вільного обміну інформаціями та дотримування державами Гельсінських угод і як діючий голова Канадської парламентарної Гельсінської групи — теж проф. д-р Б. Боцюрків і п. Борис Потапенко, Керівник Бюра СКВУ в Нью-Йорку.

Звідомлення з діяльності СФУЖО в обороні жінки в Україні зложила І. Пеленська, звертаючи головну увагу на участь в акції оборони переслідуваних за релігійні і національні переконання та звільнення жінок політв'язнів та підготову до участі в Міжнародньому Році Дитини і заходи для зискання статусу Недержавних Організацій ОН (НГО).

У цих ділянках важлива для нас є співпраця з Бюром СКВУ в Нью-Йорку. Керівник цього Бюра п. Борис Потапенко, якого звіт, не зважаючи на короткий, двомісячний час, був змістовний і цілеспрямований, в окремій розмові виявив готовість співпраці з референтурою зв'язків СФУЖО та Комісією Переслідуваних при Управі СФУЖО.

Головні постанови наради КПЛ були: 1) Пріоритет оборони групи Гельсінських угод, Мариновича, Матусевича, Руденка і Тихого. 2) Продовження оборони релігії і церкви в Україні, 3) Видання збірника документів в різних мовах про нарушування прав людини в Україні, 4) Координація оборонних акцій в українській громаді і покликання постійного працівника Бюра КПЛ в Торонті, 5) Порозуміння з лікарями-психіатрами щодо протидії вживання галюцинаційних засобів, стосованих до політичних в'язнів, 6) засудження тих українських меморіялів, які стоять на становищі, що УРСР є українською державою.

НАРАДА СКВОР

Друга передпленарна нарада це було засідання Світової Координаційної Виховно-освітньої Ради (СКВОР). Малочисельна, немов символізувала цей брак уваги, яке приділяє наше суспільство своїй рідній школі. Провадив її о. совітник Тимотей Міненко із Вінніпегу, заступник голви СКВОР. На руки о. Міненка прислав резигнацію із довголітнього посту голови СКВОР проф. др. Едвард Жарський.

Присутні були — представники УЦШР Комітету Українців Канади, д-р Б. Білаш з Віннепегу, проф. Яків Козловський, проф. Іван Боднарчук і п-і Тоня Горохович з Торонта, Ірина Пеленська з Детройту.

Головною метою, побіч низки біжучих організаційних і адміністраційних справ, була підготовка Світової Конгресової Педагогічної Конференції, яка відбудеться перед Конгресом СКВУ 1978 р. Заплановано програму такої конференції з трьома сесіями, на яких будуть: звітування шкільних централей країн поселення, програмова і методична проблематика рідного шкільництва і дошкілля. Ділянка дошкілля (звіти і доповіді на програмові й методичні теми) є в компетенції і відповідальності Світової Ради Дошкілля.

Схвалено проєкт діяльності, в тому й видань з ділянки шкільництва й дошкілля, які голова о. Міненко передав до Президії СКВУ і які були прийняті Пленарними Нарадами СКВУ до плану діяльності СКВУ на 1978 р.

ПЛЕНАРНІ НАРАДИ СКВУ

У днях 12-13 листопада відбувалися річні Пленарні Наради Світового Конгресу Вільних Українців в готелі Парк Пляза в Торонті.

Були присутні представники Крайових Централей ЗСА, Канади й Європи, деяких крайових і світових надбудов. СФУЖО заступали: у Президії — друга заступниця голови СКВУ й почесна голова СФУЖО п-і Стефанія Савчук, голова СФУЖО інж. Лідія Бурачинська, і член Секретаріату СКВУ мгр Ірина Пеленська.

Відкрив і провадив наради голова СКВУ о. мітрат д-р Василь Кушнір, а в неділю заступник голови п. Микола Плав'юк. Головною метою Пленарних Нарад було запланування місця і дати III. Світового Конгресу СКВУ, який, згідно із статутом СКВУ, має відбутися 1978 р. У висліді багатогодинних дискусій, доручено Крайовим Централям ЗСА й Канади (УККА і КУК) порозумітися щодо місця й дати Конгресу і до 30 днів повідомити про це Президію СКВУ та українську громаду в світі. — Схвалено бюджет СКВУ на 100.00 тисяч доларів і прийнято плян діяльності, зложений із 15-ти точок, в якому на першому місці є відзначення 60-ліття Державности України, а далі про довжування акцій оборони релігії і церкви в Україні, зібрання документації про нищення культурних скарбів, 50-річчя голоду, заходів Бюра СКВУ на терені ОН, видання Збірника СКВУ. Треба припускати, що в цих акціях братиме участь Управа СФУЖО й її члени-організації. У цілості подасмо точки Пляну 8, 11 і 14 з огляду на те, що в них безпосередньо зацікавлена є поважна частина українського організованого жіноцтва, яка займається шкільництвом і дошкіллям:

8. Зібрати статистичні дані про українське шкільництво у вільному світі. Допомогти видати збірник СКВОР матеріалів

для шкільної молоді, тематично пов'язаних із 60-літтям державності та відвідати країни Півд. Америки для відбуття конференції з учителями рідних шкіл у Бразилії й Аргентині.

11. У співпраці із СФУЖО і Комісією Дошкілля (Світовою Радою Дошкілля, прм. наша) використати 1978 рік як „Міжнародний Рік Дитини” для з'ясування проблем свобідного виховання української дитини в Україні і поза нею.

14. Підготувати Світові З'їзди Рад у системі СКВУ напередодні III. Конгресу.

Після закінчення Пленарних Нарад о год. 2:30 по пол., відбулася о год. 3-ій в залі Нар. Дому зустріч учасників Нарад із громадянством Торонта. Відкрив і провадив її д-р Бойко; промовляли члени Президії і представники Крайових Централь. Від СФУЖО виступила голова Лідія Бурачинська, яка з'ясувала зв'язки і співпрацю СФУЖО із СКВУ та повідомила про важливіші заплановані акції СФУЖО.

З ДІЯЛЬНОСТІ УПРАВИ СФУЖО

Дня 15. вересня 1977 р. відбулась у Нью-Йорку нарада у справі пляну праці програмової референтури. В ній узяли участь окрім голови Л. Бурачинської — програмова референтка Любослава Шандра і авторка доповіді „Перспективи СФУЖО на майбутнє” Іванна Рожанковська. Була також запрошена Мирослава Ласовська, референтка культури.

Дня 17. вересня відбулось у Філядельфії засідання Екзекутиви, в якому взяла участь на запрошення п. Любослава Шандра з Чикаго, програмова референтка. Референтка відчитала свій плян праці, що був живо дискутований. Ухвалено створення Програмової Комісії, яка буде складатися з двох частин — однієї, що матиме свій осідок у Чикаго під безпосереднім провідом референтки і другої з осідком у Ньюарку під провідом мгр. Дори Рак.

Дня 25. жовтня на черговому засіданні Екзекутиви СФУЖО у Філя дельфії відчитано й обговорено плян акції СФУЖО з нагоди Міжнар. Року Дитини, що його зладила Ірина Пеленська для Комісії Прав Людини в Торонто. На Пленарних Нарадах 11, 12. листопада 1977 р. у Торонто СФУЖО будуть репрезентувати почесна голова п. Стефанія Савчук і членка Секретаріату п. Ірина Пеленська. Буде також присутня голова СФУЖО п. Лідія Бурачинська.

Дня 15. жовтня 1977 з нагоди побуту в Парижі, Франція голова СФУЖО Л. Бурачинська зустрілась із Управою Союзу Українок Франції. Зустріч відкрила голова СУФ-у п. Марія Митрович. Голова СФУЖО окреслила теперішні прямування СФУЖО і згадала коротко всі осяги III. Світового Конгресу. Потім п. Люба Вітошинська зрєферувала відвідини Музею Людини, що відбулись напередодні і в живій дискусії намічено завдання,

що встають перед Союзом Українок Франції у зв'язку з тим. Розмови закінчено при чайку і солодкім. Зустріч пройшла в привітній атмосфері.

НАРАДА УПРАВИ СФУЖО

При нагоді побуту в Торенті, голова СФУЖО взяла участь у нараді при співучасті почесної голови СФУЖО п-і Стефанії Савчук. Присутні були членки Управи і Контрольної Комісії з Торонта: голова К. Комісії І. Кривинюк (ОЖ ЛВУ) Софія Проців, членка Контр. Комісії (ОУК), почесна членка СФУЖО Марія Солонинка (ОЖ ЛВУ), заступниця голови Комісії Прав Людини СКВУ, О. Ковальська (ЛУКЖ), заст. голови ОЖ ЛВУ п. Антонович, голова Асоціації Журналісток СФУЖО, Леоніда Вертипорох (ОЖ ЛВУ), секретарка АЖ С. Максимів (ОУК), голова епархіальної управи ЛУКЖ — А. Чайко і редакторка „Українки в Світі” І. Пеленська.

На порядку нарад були деякі точки пляну дії СФУЖО на 1978 р.; 30-ліття СФУЖО, Міжнародний Рік Дитини, поширення „Українки в Світі”, співпраця з Комісією Прав Людини при СКВУ.

Інформації про перебіг і вислід Плен. Нарад СКВУ подала п-і Ст. Савчук. Подала теж, що Управа СФУЖО внесла свої проєкти до Стат. Комісії СКВУ, яка буде радити перед Конгресом СКВУ. — Плян 30-ліття СФУЖО реферувала п-і Л. Бурачинська. У програму 30-ліття повинні входити, за проєктом програмової референтки п. Любослави Шандри, симпозіуми, або конференції з дискусіями на організаційні та ідеологічні теми, в кожній більшій місцевості країн поселення. Мета: спонукати до вияву інтелектуальні та професійні сили сучасного жіночого руху. Були пропонувані деякі теми.

Про Міжнар. Рік Дитини говорила п. І. Пеленська, вкладаючи тут такі справи, як потребу зібрання документації про голодові катастрофи і смертність дітей в Україні, виховні труднощі матері, пов'язані з її примусовою працею, заборонаю релігійного виховання, національним переслідуванням, як теж потребою дослідів умов життя української дитини в країнах вільного світу. Цю проблематику слід розглядати на семінарах, МРД, які повинні відбутися в усіх країнах поселення. Потрібна є

І. Для підготовки участі у Міжнародньому Році Дитини:

1. Збірка документальних матеріалів про життя і потреби української дитини а) в Україні, б) у країнах поселення.

2. Виготовлення розвідок і статей на основі цих матеріалів, стосовно до принципів Деклярації Прав Дитини ОН, а саме до точок:

Першої, яка осуджує дискримінацію дитини з приводу раси, краси шкіри, статі, мови, релігії, політичних, чи ін. переконань, національного й соціального походження, майна, народження й ін. статусів, чи то у відношенні до дитини, чи її родини.

Точки другої: про вимогу свободи й гідности для дитини,

Точки третьої про право імени й національності дитини,
Точки 6-остої про те, що малолітня дитина, без огляду на обставини не сміє бути відібрана матері,

Точки десятої про потребу охорони дитини від практик яко-небудь дискримінації

3. Співпраця Управи СФУЖО зі Світовим Рухом Матерів в ділянці охорони дитини до її народження і до 3-го року життя.

П-і О. Ковальська заявила, що деякі оборонні акції СФУЖО можуть іти у співдії із акціями Комісії Прав Людини СКВУ, наголошувала потребу солідної наукової документації в меморіялах і петиціях, та звернулася з гарячим апелем до представниць жін. організацій за подачею найточніших інформацій про всі акції оборони й допомоги, що причинилися до консолідації на терені КПЛ і влегшить їй трудне завдання.

Останньою точкою нарад було поширювання органу СФУЖО „Українки в Світі”. Схвалено деякі нові засоби для її поширення.

КРАЄВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ГЮСТОНІ

Дія Декади Жіночого Поступу в ЗСА була обговорена в часах „Українки у світі”, а саме у статтях — Дори Рак „Дальші дії” ч. 1 і Лідії Дяченко „Декада в Америці і ми” ч. 3, 1977. Тепер подаємо витяг із звітлення нашої представниці на Красвій Конференції мгр. Дори Рак.

У днях 18-21 листопада 1977 відбулась у Гюстоні, Техас Краєва Конференція, що її скликала Краєва Комісія Міжнар. Року Жінки. Взяло в ній участь 2,000 голосуючих делегаток і поверх 10.000 гостей. Предметом нарад був Американський План Акції, що складався з багатьох резолюцій, поділених на 26 ділянок. Ці резолюції були обговорені й ухвалені на попередніх Стейтових Зустрічах. Всі ці справи впливали з актуальних потреб американського жіноцтва, як здоров'я, асекурації, соціального забезпечення домашніх господинь, освіти, праці і т.д. Ці ухвали проходили замітною більшістю голосів, хоч можна було завважити й опозицію у кількості 15-20% голосів. На перше місце висунулась резолюція відносно ратифікації ЕРА, це є 27-ої поправки до американської Конституції відносно рівних прав для жінок. Ця поправка повинна бути ратифікована в 3/4 стейтах до 21. березня 1979 р. Бракує ще ратифікація трьох стейтів, а й три інші стейти, що вже її ратифікували — тепер застановляються над уневажненням її. Справа цієї поправки для сучасного американського жіночого руху дуже важлива і тому гасло ЕРА було сильно пропаговане і в висліді ухвалене переважаючою більшістю голосів.

Були в програмі нарад також заторкнуті й ухвалені конгрверсійні справи, як фінансування абортів чи ухвала проти дискримінації у відношенні до лесбійок. До речі кажучи — ці дві ділянки чомусь ідентифікують зі згаданою поправкою до конституції (ЕРА), а воно не має підстав. Всеж опозиція (яких 400 осіб) демонстраційно вийшла зі залі нарад, співаючи пісню

„Америку, яка ти гарна . . .” Це явний доказ оцінки справжніх вартостей посеред американського жіноцтва.

У висліді Конференції і згідно з законом 94-167 — черговим завданням Красвої Комісії в найближчих місяцях буде опрацювати ухвалений Плян Акції у формі пропонованих законів та перелата звіт до 21. березня 1978 р. до Конгресу і президента Картера. Яка буде їх доля в законодатних тілах ЗСА — невідомо.

Представниць українського жіноцтва було на цій Конференції 11. Делегатками з назначення були — п. Уляна Целевич, голова ОЖ ОЧСУ і п. Ольга Ставнича, заст. голови СУА. Офіційними обсерваторами були — п. Дора Рак, представниця СФУЖО і членка Стейтового К-ту в Нью Джерзи, п. Дарія Степаняк, заст. голови ОЖ ОЧСУ, преса й інформація — пп Юлія Копчинська, ОЖ ОЧСУ з Нью-Йорку і Дарія Процик, ОЖ ОЧСУ з Бофало, гостями були — пп. Анна Грицик, Сиракюзи, Ольга Кузик, Гартфорд, Віра Куца, Дітройт, Софія Радьо, Гартфорд, Ольга Стефенс, Парма — всі з ОЖ ОЧСУ.

При обговоренні резолюції „Договори про людські права і міжнародні конвенції у відношенні до жінок” Уляна Целевич зложила коротку заяву в обороні українських жінок-в'язнів. Дальшою діяльністю представниць українського жіноцтва було роздавання летючок, що були видані заходом СФУЖО і ОЖ ОЧСУ. Свого власного станка українки не мали, але примістились із невеликою виставкою нар. мистецтва у станах стейтів Нью Джерзи і Коннектикат. У цій роботі допомагали їм місцеві українки, які зайнялись також приміщенням прибулих.

Остання резолюція Конференції доручає покликання комісії, яка мала б підготовляти чергову Конференцію по змозі за два роки.

З канцелярії СФУЖО

Розсилка матеріалів Конгресу продовжується. Після матеріалів Сесії Культури розіслано доповіді Виховної Сесії, а саме — Христини Мулькевич „Проблеми української родини” і Роми Чумак „Українське дошкілля”. Черговою посилкою пішли матеріали Організаційної Сесії, а саме — Галини Сенишин „Повернення молодой людини до свого кореня” і Лідії Дяченко „Декада Жіночого Поступу в ЗСА”. Потім вислано разом доповіді Сесії Сусп. Опіки і Фінансової, а саме — Марії Квітковської „Участь СФУЖО у координації допомогових акцій суспільної опіки в діаспорі” і Лідії Дяченко „Фінансова господарка жіночих організацій”. Окремо пішли доповіді Сесії Зв'язків, а саме Олени Процюк „Методи праці в ділянці зв'язків” і Уляни Целевич „Оборона політично і релігійно переслідуваних в Україні”.

Разом із тим була вислана програмова доповідь Іванни Рожанковської „Перспективи СФУЖО на майбутнє”.

Таким способом складові організації мають приблизно всі доповіді виголошені на Конгресі й можуть при помочі їх відтворити течії й хід думок кожної Сесії.

З ЖИТТЯ СКЛАДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СФУЖО

8-МИЙ З'ІЗД ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНОК БЕЛЬГІЇ

Цьогорічний З'їзд ОУБ, який відбувся дня 19 травня 1977 року в домівці УДК у Льєжі, проходив під знаком Третього Світового Конгресу СФУЖО. Був він заразом маніфестом зорганізованого українського жіноцтва в Бельгії. Велика кількість делегаток у вишиваних блузках і в довгих спідничках, на тлі чудово прибраної залі Прапорами Об'єднання, пальмами та рожами, надала З'їздові святочний настрій.

Ранком в церкві св. Покрови в Льєжі о. крил. Гр. Фуканьчик відслужив Св. Літургію в наміренні членок ОУБ.

Привітани о. Фуканьчика і мгр. Когута започатковано ділову частину З'їзду. Наспіли теж чисельні письмові привіти для З'їзду. Зі звітів Головної Управи і Голів поодиноких Секцій, можна було ствердити, що так як Централя так і Управи Секцій ОУБ справно вив'язалися зі своїх завдань. На жаль, не було ширшої дискусії над звітами, а це вважаємо за недолік З'їзду. По уділенні абсолюторії уступаючій Управі, Номінаційна Комісія по довших живих нарадах погодилася на нову ГУ ОУБ в такому складі: п-і С. Сидор — Голова п-і Л. Демчук — 1-ша місто-голова, п-і Н. Курляк — 2-га місто-голова, п-і Е. Бачинська — секретарка, п-і К. Васюта — скарбничка. Заступниці — п-і М. Кобилянська, п-і В. Хома, п-і Л. Совінська, п-і Р. Димид і п-і Сі-таш. Господарча Комісія: Голова — п-і Савчин, члени: п-і Капечук і п-і Духнич. Контрольна Комісія: Голова п-і І. Коваль, члени: п-і П. Галабурда і п-і Хохоляк.

Цей внесок Ном. Комісії З'їзд прийняв одноголосно.

Після закінчення ділової частини З'їзду, п-і Н. Курляк, відчитала короткий але змістовий нарис про діяльність СФУЖО, з нагоди Третього Світового Конгресу СФУЖО. Висвітленням фільму з посвячення пам'ятника Ів. Франкові на Франкополі і веселим вечером під звуки української пісні закінчено цей великий день для нашого жіноцтва.

27-МИЙ З'ІЗД УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА

ГОЛОВА СФУЖО ЛІДІЯ БУРАЧИНСЬКА ПОЧЕСНОЮ ГОСТЕЮ З'ІЗДУ

З'їзд відкрила 3. вересня 1977 в залі Оселі ім. Ольжича в Лі-гайтоні, голова УЗХ д-р Марія Квітковська молитвою. Президія в складі Наталі Іванів — предсідниця, д-р Софії Карпінської й Олі Андрейко — заступниці, Валентини Мушинської й Михайлини Величко — секретарі, проводили сесіями. Ядром уваги з'їзду була допомога політ'язням, яку УЗХ провадить уже 10 років при допомозі Комітету Оборони й Фонду Допомоги УЗХ. Ця акція потребує поширення й посилення, бо з кожним днем зростають ряди потребуючих допомоги. У висліді з'їздових нарад і дис-

кусії прийнято ряд стверджень заложення, цілі й завдання УЗХ, що їх оформили основоположники УЗХ перед 46-ми роками — були червонохрестні-гуманітарні та що УЗХ і надалі стоїть на тих самих основах, хоч реалізація їх проходить в міру можливостей і життєвих обставин. З'їзд УЗХ закликає свої Відділи поживати діяльність у реалізації основних завдань, а зокрема для оживлення суспільної опіки розгорнення видавничої праці й її фінансування, поширення виховної ділянки, бо є можливість для УЗХ практично реалізувати цю ділянку в своїх літніх таборах УЗХ.

З учасниками З'їзду поділилися своїми враженнями з поїздки в Україні пані Ліда Белендюк. Павлина Різник зreferувала перебіг третього конгресу СФУЖО в Торонті.

З'їзд привітав ексекютивний м-голова СКВУ дир. Микола Плавюк та заохочував жіноцтво УЗХ до продовжування видавничої праці. Голова СФУЖО Ліда Бурачинська дала признання УЗХ за видання збірника „Олена Теліга”, за ведення таборів молоді через 20 років та за 10-літню працю Комітету Оборони й Допомоги політв'язням; паніматка О. Селепина, привітала З'їзд і побажала дальшої успішної праці.

З'їзд виніс ряд резолюцій.

До нової Головної Управи ввійшли: д-р Марія Квітковська — голова, Павлина Різник, Анна Левкут, Ірина Варивода й Дарія Бойдуник — заступниці, Валентина Мушинська — секретар, Марія Семенен — касир, Раїса Куделя — організаційна, Оксана Генгало — виховна, д-р Софія Карпінська — культ.-освітня, Міра Повх — пресова, Наталя Іванів — суспільна опіка, Анна Кузик, Евстахія Ястрембська, Марія Громяк, Юлія Чайківська й Степанія Семенен — вільні члени. До контрольної комісії вибрано: Анну Наконечну, Альбіну Чаповську, Михайлину Величко, Левку Крупку й Розалію Григорко.

ДЕНЬ ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

День Олени Теліги в неділю, 4-го вересня, почався полевыми Богослужбами на Оселі. Відтак членки УЗХ з своїми прапорами і прапорами Братніх Організацій та хрестом і хоругвами, які привезені того року з України членкою УЗХ Марусею Попович та подаровані оселевій каплиці, рушили до могили й дубового хреста-пам'ятника українським революціонерам, де пр.восл. о. протопресвітер Артемій Селепина й кат. о. Богдан Левицький спільно відправили панахиду. о. А. Селепина в своєму слові коло пам'ятника згадав про вартості літературної творчості Олени Теліги та про її героїчний шлях і смерть. о. Б. Левицький виголосив зворушливу проповідь про працю УЗХ і посвятив привезені з України хоругви.

Після полудня в симпозиумі „Олена Теліга в живім слові” взяли участь д-р Галина Лашенко й д-р Олег Лашенко, які знали особисто Олену й подали свої спогади. Поетка-письменниця Ганна Чернів у своєму слові вказала на духове споріднення ідей Олени з сучасним письменством нескорених в Україні. Володимир Кавка почала програму поезією О. Теліги „Лист”, а сес-

три Михайлюківни: Уляна, Оля, Марьяна, Оксана й Маруся — рецитували поезії Олени. Модераторкою симпозіум, була проф. Оксана Генгалю. Велика зала Оселі була вщерть виповнена.

День Олени Теліги закінчився Святочною Вечерею, якою проводила м-голова Головної Управи УЗХ Павлина Різник. Вона привітала присутніх і попросила до слова голову УЗХ д-р Марію Квітковську. По слові голови молитву провів о. Селепина. В часі вечери представлено присутніх представників організацій. Усні привітання зложили: д-р Денис Квітковський від Проводу Українських Націоналістів, Ліда Бурачинська від СФУЖО, Христіна Навроцька від СУА, Леонід Філь від ІСНО, Степанія Букшова від УККА, Степан Куропась від сеньйорів УНС, д-р Богдан Гнатюк від ЦУОДВУ, який рівночасно зложив від ЦУ \$100 на кошти друку книжки та \$150 на купно 10 примірників видання „Олени Теліги”.

В мистецькій частині виступила з сольоспівом Юля Пашаровська при фортепіяновому супроводі Наді Чемеринської, та ансамбль бандуристок православного сестрицтва ім. Лесі Українки з Бавнд Бруку.

Святочну вечерю закінчив о. Б. Левицький, парох Мекаду та парох Оселі і таборів УЗХ, молитвою а присутні відспівали „Боже Великий”...” і „Не пора...”

Відзначення 70-річчя уродин Олени Теліги й 35-річчя її героїчної смерті задокументовано люксовим виданням Українським Золотим Хрестом монументального Збірника її творів під редакцією Олега Штуля-Ждановича.

голова УЗХ, ЗСА
Д-р Марія Квітковська

Марія Сидор
голова ОУ Бельгії

СВІТОВИЙ З'ЇЗД ДОВКІЛЛЯ

У пов'язанні із Світовим Конгресом Українського Жіноцтва відбувся день раніше, в середу, 25. травня 1977, в Українському Домі при вул. Крісті в Торонті, організований Екзекутивною Світовою Радою Дошкілля в Детройті і Крайовим Осередком Дошкілля в Канаді, Світовий З'їзд Українського Дошкілля.

У програмі було відкриття, Загальні Збори Світової Ради Дош-

кілля, відвідини місцевих дитячих садків, зложення вінка перед пам'ятником Лесі Українки, виставка дитячої літератури і доповідь на цю тему та закриття З'їзду.

На відкриття зложилися: привітання учасників З'їзду Ірини Баср, головою Крайового Осередку Дошкілля Канади, молитва, яку провів о. сов. Володимир Шараневич, формальне відкриття Іриною Пеленською, головою Світ. Ради Дошкілля, відчитання привіту і Благословення Блаженнішого Патріярха, кардинала Йосифа Сліпого. З'їздом проводила вибрана Президія у складі: Ірина Патен, передсідниця, Леся Марків — заступниця, Оксана Креховська і Марія Бандера — секретарки.

Привіти зложили: представник СКВОР при СКВУ Яків Козловський, голова СФУЖО — Стефанія Савчук, від ОПЛДМ — Іван Боднарчук, від Шкільної Ради УККА — Наталія Хоманчук. О год. 10.45 почалися Загальні Збори Світ. Ради Дошкілля вибором Комісій, що їх очолили: Рома Келембет — верифікаційну, Валентина Терешкун — резолюційну і правильника, Номінаційна Комісія; під проводом Марії Максимець діяла на довго перед З'їздом. Звіти з діяльності СРД зложили членки Управи з Детройту: голова — І. Пеленська, секретарка — І. Тарнавська, фінансова референтка і скарбничка — В. Гординська, членка Контрольної Комісії — І. Лончина. Звіт голови обіймав час від першого З'їзду 1967 р. до 1977 р. і подавав працю в ділянках: координації, організації, статистичній, педагогічній, методичній, видавничій і адміністративній. За час існування СРД створила центр дошкільних установ і стала його репрезентативним і виконним чинником. Під сучасну пору СРД, яка є членом СКВОР при СКВУ і виховної референтури СФУЖО, об'єднує 24 організації, або установи із секторами дошкільного виховання в діаспорі, в тому два видавництва (ОПЛДМ і „Євшан-Зілля”).

У дискусії над звітами забирали голос: Н. Хоманчук (Нью-Йорк), С. Лещишин, М. Завадівська, Я. Козловський (Торонто), Н. Саварин (Едмонтон), І. Зельська (Вінніпег), О. Генгало (Філадельфія) та ін. З черги передсідниця попросила до слова представниць дошкільних секторів країн далекого віддалення; не всі, які керують дошкільною працею на місцях могли прибути, і тому деяких із них заступали інші уповноважені, які прибули на III. Світ. Конгрес Українського Жіноцтва. І так привіти і повідомлення про стан дошкілля в їхніх країнах зложили: Леся Марків, голова ОУЖ ВВ, Валентина Терешкун, членка Гол. Управи ОУЖ Німеччини, Наталія Курляк, членка Гол. Управи Об'єднання Українок Бельгії, Ст. Люта, членка УЖС в Австрії, Галина Шафовал, голова ОЖ „Просвіти” і Галія Зінью голова ОЖ „Відродження” з Аргентини. Управи з Америки, Канади й Австралії дали свої звіти на письмі. Вибрано нову Управу СРД у складі: Ірина Пеленська — почесна голова, Марія Мармаш — голова, Ірина Баср і Люба Климкович — заступниці, Дарія Ємець — секретарка, Романа Келембет — скарбничка, Марія Долішна — представниця СФУЖО, Стефанія Луцик — членка. Контрольна Комісія: Марія Завадівська — голова, Марія Максимець — заступниця, Леся Шуст — секретарка.

Після спільного обіду Президія і учасниці взяли участь у зложенні вінка перед пам'ятником Лесі Українки і відвідали два взір-

цеві дитячі садки в Торонті. У продовженні нарад, якими проводила тепер Леся Марків, відбулося відкриття Виставки дитячої літератури; з рам. ОПЛІДМ відкрив її інсп. І. Боднарчук, а письменниця Ніна Мудрик-Мриц дала пояснення до системи Виставки. Учителька Віра Андрушків з Детройту виголосила доповідь „Дитяча література (аналіза і напрями на майбутнє)”, яка викликала живу дискусію. — Зміни до Правильника СРД та Постанови прийнято одногосно. Між привітами З'їзду був привіт матерям і учителькам в Україні, які під загрозою переслідування, передають дітям українську духовність. Новообрана голова подякувала за вибір і закрила З'їзд о год. 6-й веч. національним гимном.

Прес. реф.

ПОСТАНОВИ

ДРУГОГО СВІТОВОГО З'ЇЗДУ ДОШКІЛЛЯ

25. травня 1977 р. у Торонті, Канада

Зібрані на З'їзді учасники, членки Світової Ради Дошкілля і представниці дошкільних чинників крайових організацій стверджують, що:

1. Діяльність українських жіночих організацій для усвідомлення матерів у важливості українознавчого дошкільного виховання дітей, одного з чинників збереження ідентичности, залишається на далі відповідальністю українських жіночих організацій, згідно з постановами попередніх Конгресів СФУЖО.

Таке усвідомлення збереже моральну вартість української родини, як передумову існування української спільноти на чужині і буде протидією русифікації України засобами російсько-мовного і атеїстичного дошкілля.

2. Основною клітиною дошкільної ділянки є світлички для україномовних дітей і світлички для дітей, які не знають української мови.

І тому З'їзд закликає українські жіночі організації плекати й розвивати ділянку дошкільного виховання, зокрема:

- а) закладати дитячі світлички у місцевостях, де існують відділи жіночих організацій, а також світлички спеціальні, для дітей, які не знають української мови,
- б) впливати на батьків, щоби посилали дітей від 3-5 р. життя до існуючих, чи новозаснованих світличок, а також брати під особливу опіку дітей мішаних та розведених подруж,
- в) давати моральну і фінансову піддержку Крайовим Осередкам Дошкілля, вчителству і батьківським комітетам світличок,
- г) пригадувати батькам обов'язок посилати дітей після закінчення світлички до Рідних Шкіл і шкіл українознавства,

Іванна Зельська

ЗУСТРІЧ З ОЛЕКСАНДРОЮ КОСТЮК

Від 1961 року при Секції Журналісток СФУЖО заіснував Архів, який від початку й досі провадить у Вінніпезі Іванна Зельська. Вона також вдержує листовний контакт з розкиненими по всіх континентах членками (тепер зміненої назви) Асоціації Українських Журналісток, які радо співпрацюють і присилають письменні свої твори для збереження в Архіві.

Іноді котрась із членок, або визначних жінок „з'являлася” у Вінніпезі, тоді членки С. Ж., у Вінніпезі вітали гостю в залі, ресторані, готелі або в приватному домі. Не багато таких нагод було досі, але все ж таки ми зустрічали Дарію Ребет з Європи, як вона об'їздила по смерті свого мужа Каяду, Ольгу Ременецьку-Луцик з Міннеаполіс, яка приїздила з виставкою образів покійного свого мужа. Для неї зорганізовано зустріч з громадянством, бо п. Оля теж поетка й письменниця і тоді був її авторський вечір. Сердечне прийняття було також бл. п. Людмилі Івченко-Коваленко, як вона приїхала із ЗСА, щоб домовитись про видання її творів, що досі добре продаються. Вітала Управа С. Ж. Марусю Бек і пресову референтку СФУЖО І. Пеленську. А Ірині книш влаштовано зустріч з громадянством після появи її книжки: „Віч-навч з Україною”. Деколи лише своєю участю в імпрезі зустрічалися членки журналістки з визначними поетками, чи діячками: Ніною Мудрик-Мриц, Вірою Вовк, Лідією Бурачинською, Катрусею Гуцал, Оксаною Бринь, Славою Стецько.

Хоч зустрічі не були головною ціллю Секції Журналісток, але вони затіснявали співпрацю з членством і були стимулом до дальшої дії. Управа Асоціації Українських Журналісток тепер є в Торонті, але контакт з Вінніпегом продовжується.

Дня 2 квітня ц. р. на порозі моєї хати я вітала дорогу гостю Олександрю Костюк (довголітню членку Асоціації Журналісток СФУЖО), з якою ми довго листувалися, а за 16 останніх років лиш один раз бачилися, тому й на силу пізнали себе. П. Костюк була в товаристві своєї внучки (дочки Оксани Бринь співачки й журналістки), її чоловіка, фільмового продуцента Славка Новицького та їх 4 річної донечки.

Серед оживленої розмови ми домовились з Олександрою Костюк на слідуєчий день про зустріч з місцевими журналістками, а ще слідуєчого дня зустріч з громадянством, та її авторський вечір.

На цій зустрічі з. О. Костюк були: Надя Гаврачинська, Віра Бучинська, Галина Мухина, Іванна Зельська, а Наталя Когуська слідуєчого дня. На взаємній виміні думок, про можливості друкування її праць у Вінніпегу та обговоренням біжучих проблем час і корисно і скоро минав, та всі обіцували собі доложити старань, щоб телефонами повідомити хоч декого з громадянства, щоб прийшли послухати гостю.

4. квітня в Народному Домі зібралось гарне число зацікавлених творчістю Олександри Костюк. Редактор Анатоль Курди-

дик представив гостю, як редакторку музичного журналу: „Вісті”, 35 чисел видала в Міннеаполісі, а після передання до Нью-Йорку там ще вийшло 5 чисел і перестало виходити, бо не... оплачувалося.

Вечір складався з двох частин. Найперше авторка читала зібрані, маловідомі й старанно упорядковані відомості про Гната Ходкевича в році століття з дня його народження, підкреслюючи його багатогранну творчість і діяльність, а в дискусії ще доповнено деталі.

Опісля авторка талановито читала свої поетичні твори, теж гуморески на теми наших буднів, дуже актуальні.

Присутні гуворили, аж дочекалися приїзду літаком Оксани Бринь — дочки авторки, яка кількакратно в співучих ролях виступала у Вінніпегу, а тепер прилетіла, щоб бути на концерті у Плегавзі „Виявлення 77” у суботу 23-го квітня.

Сердечне прийняття членки Асоціації Українських Журналісток при СФУЖО у Вінніпегу окажуть у майбутньому кожній членці Асоціації, яка загостить і зголоситься до нас. І раді будемо таким частим гостям.

Л. Бурачинська

НА СЛУЖБІ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

(Наше інтерв'ю)

Крізь нашу пресу перейшло недавно вістка, що громадська діячка Емілія Остапчук у Ванкувері була відзначена орденом Канади. Таке вшанування вперше припало українській жінці. Тому звертаємось до неї за точнішими даними.

На наш запит пані Емілія пояснює значення цього ордену. Його встановлено в 1967 р. з нагоди 100-ліття Канади. Його признають щороку канадцям, які викажуть у своїй праці осяги для добра Канади і її народу. У тексті відзначення було сказано, що вона дістає орден за „службу для громади і вклад у багатокультурність Канади”.

Отже й другий наш запит торкався цієї форми громадської праці Емілії Остапчук. Довідуємось, що її вже в молодих роках цікавили взаємини з людьми, громадська праця. На тому шляху вразив її факт, що на початку в Канаді не було зрозуміння для інших культур, а навіть деяке упередження проти людей іншої народності. Але в висліді це дало позитивні наслідки, бо українська громада створила своє окреме середовище, в якому плекались прояви своєї власної громадської думки і культури. Тому молода Емілія включилась у цю дню і достосувала до того навіть свою освіту. Народжена в Едмонтоні, вона по закінченні середньої школи, студіювала бизнесову адміністрацію, а потім в університеті в Торонті соціологію. Всю свою увагу присвятила підтримці іммігрантів, які в тому часі не мали тих суспільних агенцій, що існують тепер. Коли 17 літ тому Емілія Остапчук перенеслася до Ванкуверу, вона стала працювати в ділянці оборони людських прав. Стала ексекутивною директоркою місцевої громадської асоціації, що пізніш дістала назву Рада Прав Людини Бритійської Колумбії. В останньому часі Е. Остапчук стала координаторкою Багатокультурного Центру в Ванкувері і є в упра-

ві Промислового Бюро, провінційного уряду, що обговорює і вирішує вимоги робітництва і промислу.

Тому що п. Остапчук згадала про багатокультурність, що нову течію в духовості Канади, просимо її вияснити точніше свою участь у ній.

— Я була все зацікавлена в різних аспектах української культури, як духовим джерелом самобутності нашого народу. Та коли давніш це було замилуванням — то тепер ця моя постава має політичне вістря. Я провадила українську радіопередачу у Ванкувері і зауважила, що добрих музичних платівок маємо мало, а ті, що продукують в УРСР — спрямовані на певне завдання. Я провела дослід і переконалась, що ця продукція так запланована, щоб затімити справжній стан співочої культури в Україні і з'єднати собі прихильність емігранції, знечуливші її на увагу для оборони переслідуваних. Мені стало ясно, що цьому треба проставитись, видаючи добрі платівки клясичної і народної музики, які скріплювали б любов до України й оспівували б її славне минуле. В тій цілі я створила фундацію, яка поставила собі завдання видавати платівки з історичною й героїчною тематикою. І так за 3 і пів року вдалось нам видати — платівки „Гетьмани” з поглядом в історичне минуле, „Маєва нічка” з нагоди 60-ліття постанови УСС-ів, „Богиня степова” присвячена українським піонерам Канади, „Струни серця” присвячені українській матері, „Чорний ліс” із піснями Української Повстанської Армії, присвячені Тарасові Чупринці. Дальші дві платівки „Моя стежина” і „Скільки весен було” — це добір пісень для молоді. А тепер підготовляється найважливіше видання — „Ти воскреснеш, Україно” з нагоди 60-ліття проголошення української незалежності. Платівки ці награні зі співаком Михайлом Мінським при супроводі Віденської й інших оркестр в Європі. Я вірю, що ці платівки допомагають закріплювати патріотичні почування серед нашої молоді й можуть успішно передавати наші музичні цінності й чужим суспільствам. Співак Мінський виявляє повне розуміння для цього мого намагання і вкладає в це багато старань.

Обговорюємо ще поодинокі платівки, з яких „Богиня степова”, отой жмут пісень наших перших поселенців у Канаді, приніс пані Емілії признання канадського світу. Врешті хочемо довідатись про наміри і пляни громадської діячки у найближчому часі.

— Мій досвід у різних починах Канади й довголітня праця в обороні гідності людини дали мені глибину розуміння і вичуття тих вартостей, для яких варто жити і вмирати. Горю бажанням зужити це знання і цей досвід для добра свого власного українського народу. Ціла справа самозбереження української нації в Україні й на поселеннях — дуже складна. Вона вимагає від кожного з нас пильної праці в кожній ділянці залежно від спромог і талантів кожної людини. Вірю, що моїм покликанням є діяти в рамках пропагування української пісні в найкращій її формі. Пісні, яка мала б викликати в нас гордість із нашого минулого й сучасного й надхнула нас для завдань нашого майбутнього. В це призначення я вірю й віддалась йому беззастережно.

На цьому закінчуємо розмову з визначною жінкою Канади, яка зберегла в своєму серці любов до поневоленої України й постановила всіми своїми силами їй служити. Не маємо відзначення подібного до ордену Канади, а тільки признання, що його висловлюємо в цьому огляді.

НОВІ ВИДАННЯ

Д. Р.

РЕНЕСАНС ЕТНІЧНОСТІ

Відзначування століття української еміграції до Америки — при нагоді святкування двістоліття Американської Революції, дало спонуку утривалювати друком історію українських поселень в поодиноких стейтах. Ці більше детальні збірники доповнюватимуть інформації зібрані в більших загальних творах, що досі вийшли друком в англійській мові, як от Василя Галича: **Ukrainians in the United States** (перше вид. 1937 р.), Мирона Б. Куропася: **The Ukrainians in America** (вид. 1972 р.), Володимира Верстмана: **The Ukrainians in America 1608 - 1975** (вид. 1976), що й включає передрук короткої студії Ярослава Чижя **The Ukrainian Immigrants in the United States** з 1940 року, й очевидно дані зібрані в енциклопедії **Ukraine: A Concise Encyclopaedia** (2 т., вид. 1963 і 1971), і також в менших брошурках (е. г. Михайла Бурка **Ukrainians in America** з 1976 р., і ін.).

Всі ці праці дають добрий матеріал для американських соціологів, що досі про українську еміграцію дуже мало, або взагалі не інформували, зачислюючи її — як малочисельну етнічну групу — до категорії „і такі інші”, або включали в інші національності, часто тому, що інформації про українців (Рутенців, Русинів) губилися в лябіринті статистичних даних Цензурового Бюро, а часто й тенденційно.

Сучасні стейтові монографії започаткувала Філядельфія збірником **Ukrainians in Pennsylvania**, виданим у 1976 р., а в опрацьованні є монографії декілька інших стейтів з більшим українським поселенням. На окрему увагу заслуговує публікація, що вийшла друком в 1977 році в стейті Нью Джерзі під наголовком: **The New Jersey Ethnic Experience**, спонзорована і фінансована стйтовою комісією двістоліття (The New Jersey American Revolution Bicentennial Celebration Commision). Цей збірник складається із тридцять-один ілюстрованих знімками есеїв, що подають історію, культуру, і традиції більших етнічних груп стейту, почавши від Американських Індіан, а кінчаючи — в поазбучнім порядку — на Українцях. Розмір книги подиктований величиною гренту (дотації) має всього 466 сторін, тож на поодинокі есеї призначено 10 до 20 сторін, а й кількість фотографій треба було обмежити.

Український есей під наголовком **Ukrainians in New Jersey From the First Settlement to the Centennial Anniversary**, один з більших на 25 сторін і має п'ять знімків з різних періодів. Ця сконденсована соціологічна студія починається коротким істо-

ричним оглядом, аналізою політично-соціальних, економічних, культурних, і релігійних феноменів, що спричинили емігрування українських людей із рідного краю до Америки, та характеристикою трьох періодів іміграції. Тут зібрані важливі статистичні дані дають образ росту поселення в стейті, не заземнюючи його надміром чисел, а окремий розділ інформує про заняття і працю перших емігрантів і їх економічно-соціальний ріст. Ті, що починали як фермерські, чи фабричні невишколені робітники, поступово закладали власні сільські господарства, торговельні підприємства, школили дітей, що створили верству професіоналістів, поповнюючи свої ряди припливом „нових” емігрантів. Паралельно поставали організації, розвивалося культурне життя оперте на традиціях рідного краю, та власне шкільництво необхідне для збереження ідентичности. Ці явища насвітлені в окремих розділах. Коротка історія церковних організацій і релігійного зрізничкування дає змогу зрозуміти специфічні суспільні процеси, що нуртували серед української іміграції. Оригінальністю цього есею — у цілій збірці — є окремий розділ про українських жінок, бо „Тисячі українських жінок позначили сльозами довгу дорогу з Нью-Йоркських і Нью-Джерських доків до нового життя в країні свободи і можливостей...”, а закінчений знаменним твердженням: „Не має сумніву, Українські жінки емігрантки сповільнили процес асиміляції і причинилися до збереження етнічної ідентичности групи...”.

Як зазначено, книжку фінансував стейт і тому теж губернатор стейту Нью Джерзі Бредан Бирн відзначив її появу спеціальною церемонією в дні 21 липня 1977 в присутності авторів і преси. В цім же самім дні губернатор вручив цю етнічну історію віце-президентові Мондейл для підкреслення уваги стейту у відношенні до етнічних меншин.

Публікація призначена до поширення по школах і бібліотеках, а ціллію їх подати до відома оригінальні інформації поодиноких етнічних груп про себе самих. Сподіватися можна, що й український есей причиниться до ширення правдивої інформації про Українців і про призначення української іміграції. Тому то перший розділ впроваджує читача такими словами: „Помимо бурхливого минулого і трагічної сучасности, український наріз зберіг свою національну ідентичність і невгасаюче намагання відзискати незалежність...” а закінчується есей таким уступом: „Українські імігранти не асимілюються легко, а в цій декаді етнічности, не мають потреби „американізуватися”. Вони радше бажають залишитися Українцями-Американцями (Ukrainian-Americans) льояльними супроти країни в якій живуть і працюють, і за словами Джана Т. Канінгем, які він так гарно висловив в своїм творі **Нью Джерзі** „додають” свою кров, свої здібности, свій запал і свою любов до Америки до тих народів, що прийшли давно перед ними”. Але одночасно, живучи у вільному світі, вони мають обов’язок протестувати проти нарушення національних, культурних, релігійних і людських прав в їх рідному краї і піддержувати право України на самовизначення і незалежність”.

Український есей до Нью-Джерського етнічного збірника написала мгр. Дора Рак з Мейплвуд, Н. Дж. При опрацюванні тексту використано українські і американські джерела, цитовані в тексті, та вчислені у бібліографічному списку (за виїмком тих, якими користувалася також редакторка збірника Барбара Канінгем і які є в її списку). Визначені розміри для есеїв не дозволили на використання всіх досліджених і зібраних матеріалів і цікавих фотографій, ані на детальний опис більших громад чи вчислювання поодиноких видатніших осіб. Текст студії треба було скорочувати згідно з вимогами редакторки, а можна буде розвинути ширше у монографії стейту Нью Джерзі.

Дослідження українських поселень ведеться не лише в Америці, але й в Канаді, а також появилися спільні видання, як от підручна брошурка Романа Цибрівського і Івана Теслі „Українці в З.С.А. й Канаді” (вид. 1975) в українській мові і більший збірник українських і англійських статей „Українці в Американському та Канадському Суспільствах” за редакцією Всеволода В. Ісасва (вид. 1976). Одначе для осягнення цілоти потрібна буде історія українських іміграцій і в інших краях, що доповнила би обширніше актуальними матеріалами існуючі енциклопедичні інформациі. Чи такі студії є пляновані або започатковані, хто і якими засобами їх здійснить, — це важливе питання і зобов'язання цілої еміграції.

Дарія Бойчук

КОНГРЕСОВА КНИЖКА СФУЖО 1977 р.

„Церкві в чужині і Україні потрібний один провід, одна думка й одне життя, бо поділене царство не встоїться. . .”

Такі слова нашого Патріярха і кардинала Йосифа знаходимо в його привітанні III-му Конгресові СФУЖО, надрукованому на першій сторінці конгресової книжки. Єдність і згідлива співпраця — це ідея, яка присвічувала засновницям СФУЖО і яка є надаліше поважним чинником у рості тієї організації, яка охоплює жіночі сили, зорганізовані у своїх товариствах на всіх континентах світу.

Перед нами книжка III-го Конгресу Світового Українського Жіноцтва в травні 1977 р. Дев'ятнадцять складових організацій, приналежних до СФУЖО, розказує в ній про свої пляни, свою працю і свої осяги на кожному полі нашого суспільного життя в діаспорі.

По привітанні від Патріярха Йосифа слідує привіти Владики Мстислава, Апостольського Адміністратора філадельфійської Архиепархії Кир Василя і Світового Конгресу Вільних Українців, а на кінці вітає делегаток голова СФУЖО Стефанія Савчук. Гарні і глибокі слова цих привітань впроваджують читача в атмосферу гордості і почуття сили, бо вони свідчать, що українське жіноцтво має свою питому вагу в житті української громади „у світах”.

Однак заки почати розповіді складових організацій СФУЖО, треба уважно і терпеливо прочитати звідомлення про діяльність Головної Управи Федерації у трьох етапах її існування. Авторка цього звідомлення, Ірина Пеленська, натрудилася немало, з'ясовуючи чітко і по-

дрібно завдання Федерації і широко закросну, заплановану і виконану працю Управи в другому етапі існування СФУЖО від 1959 — до III-го Конгресу в 1977 р. І тут мимвоолі насувається думка: якщо б так у нас вся спільнота могла похвалитися такою скоординованою дією по всіх континентах, де живуть українські люди, — це був би неабиякий успіх. Якщо б...

Повертаючися до статті Ірини Пеленської, яку читається із почуттям гордості і вдовolenня, приходимо до висновку, що українське жіноцтво стануло на висоті свого завдання.

Звідомлення складових організацій виявляють широкий діяпазон такої різnorodної проробленої праці, що аж голова „ходором ходить”. Кожна жіноча організація має свої завдання і виконує їх за своїми спроможностями якнайкраще. Усі ділянки нашого життя в діяспорі цікавили українське жіноцтво. Не моя тема давати огляд праці цих складових організацій. Пищу тільки про конгресову книжку. Все таки мені видається, що у звідомленнях організацій бракує згадки — хоч би тільки у кількох словах — про наші неуспіхи, які напевно були. Це дало б повніший образ, а заравом науку, як треба нам повестись надалі, де треба „потиснути”, щоб невдачі не повторились, або щоб хоч зменшилися. Стиль розповідей — звідомлень різний: одні організації динамічно розказують про свою діяльність, інші скромно з'ясовують кропітну працю, але яка ж вона в обох випадках послідовна і патріотична!

Поза звідомленнями складових організацій СФУЖО поміщено в книжці багато світлин і приємно читачеві запізнатися з тими, які вели й ведуть далі свою громадську діяльність. Світлини Управи СФУЖО — це правдивий іконостас **тридцяти шести** жінок-громадян, які заступають в Управі свої організації і працюють у різних комісіях, — словом дають напрям жіночій дії в українській громаді. А провідною думкою всіх тих праць Федерації і її складових частин було і буде завершення самостійності нашої Батьківщини.

Є в книзі і рубрика „наші втрати”. Із сумом читаємо про тих, що творили історію СФУЖО. Вони між нами наравду невміручі і ми згадуємо їх на кожному етапі нашої дії.

Врешті поміщено в книзі привітання наших співробітниць, наших громадських установ і їхніх надбудов — назвавши їх модним словом — наших „шанувальників”. Треба підкреслити, що найбільше привітів надійшло із терену Канади від різnorodних жіночих організацій, що ведуть найрізnorodнішу працю. Ми вдячні й тим, що своїми реклямами допомогли видати цю конгресову книжку. Дяка всім за те!

Книжка робить гарне враження і виглядом і змістом. Вона ж зображує працю жіноцтва впродовж десятиліть.

Тільки до пояснення про авторство обкладинки, поміщеного на її другій сторінці, можна мати заввагу: окреслення, що „обгортку опрацювала Таня Кравців” може викликати напевно небажане враження; що Таня Кравців є авторкою рисунку, напису і композиції. Вправді на заставці Юрія Набрута заховано його ініціали і дату, то все таки пояснення вводить в блуд.

Наталія Чапленко

НАШІ СУЧАСНИЦІ — КОРОТКІ БІОГРАФІЇ

НІНА ОНАЦЬКА

Почесна голова Союзу Українок Аргентини
і б. заступниця голови СФУЖО

Ніна Онацька нар. 31 березня, 1885 р. на Київщині в священничій родині Кукулевських. Гімназію закінчила в Києві й студіювала там на природничому відділі Вищих жіночих курсів. Як студентка належала до таємного студентського гуртка, якого ціллю було плекання рідної мови й культури.

В 1915 р. одружилася з Євгеном Онацьким, тоді студентом філософії та історії. З вибухом революції 1917 р. була працівницею „Центральної Ради”, а за часів „Української Народньої Республіки” шефом канцелярії, виїжджала до Відня 14. І. 1919 р., потім до Швейцарії, врешті родина Онацьких приїхала до Італії. В Римі Євген Онацький був членом, а потім керівником української дипломатичної місії УНР. Ніна Онацька стала секретаркою воєнної місії для полонених галичан. За її старанням „Червоний хрест” вислав вагон ліків для вояків в „Чотирокутнику смерті”.

В Італії, в Римі zorganizувала і стала головою „Українського жіночого гуртка”.

1923 р. Н. Онацька була членкою української делегації на конгресі „Міжнародного Жіночого Союзу” в Римі під проводом Софії Русової. Вона брала участь також у італійській жіночій організації та писала інформаційні статті про Україну до італійського жіночого журналу „Донна Італія”. Була також у тісному зв'язку з жіночими організаціями Галичини й Чехословаччини та дописувала до їх журналів.

До Аргентини родина Онацьких виїжджала в 1947 р. Тут разом з Емілією Стернюк стала Н. Онацька співзасновницею Союзу Українок Аргентини і його головою 1949-1967. При СУА створила Дитячий клуб та була ініціаторкою створення Суспільної опіки. В 1969 р. стала почесною головою Союзу Українок Аргентини. В 1960-1966 рр. була головою Міжорганізаційного жіночого комітету, що складався з представниць СУА, жіночого товариства при „Просвіті” і „Відродженні” та сестрицтва св. Покрови. При тов. „Відродження” була заступниця голови Комітету батьків. Була членкою Головної Ради Української Центральної Репрезентації у Буенос Айрес. В 1948 р. удержувала зв'язки з аргентинською жіночою організацією ІМКА, а в Християнській аргентинській жіночій організації була дві каденції членкою управи (через два роки). Н. Онацька була заступницею голови СФУЖО на південну Америку в рр. 1951-1959.

Проживає із своїм чоловіком, громадським, політичним, діячем, журналістом і науковцем у Буенос Айрес, Аргентина.

Д-р ДАРІЯ ДЗЕРОВИЧ

Почесна голова Жіночого союзу у Відні,
громадська діячка і професіоналістка

Д-р Дарія Дзерович, народжена в 1904 р. в Глинянах, Західна Україна. Батько суддя Вітошинський, мати з роду Бородайкевичів. Від 1906 р. Дарія жила в Відні, де батько працював у Найвищим австрійським трибуналі. Тут вона одержала свою освіту, яку закінчила титулом магістра фармації 1925 р. та завершила докторатом філософії (хемії) в 1927 р. Під час студій була членкою академічного товариства „Січ”, а три роки його бібліотекаркою.

В 1928 р. Дарія Вітошинська одружилась з д-ром медицини Маріаном Дзеровичем і подружжя замешкало у Львові. Тут разом з інж. Дам'яном Пеленським заснували хемічну виробню „Атом”, що продукувала дезинфекційні порошки. Дальшому розвиткові фабрики, що затруднювала нашу молодь, перешкодила більшовицька окупація в 1939 р., що її націоналізувала. За німецької окупації фабрика була чинна до 1944 р.

Громадська праця: у Львові Д. Дзерович була членкою Головної Управи Союзу Українок, референткою міжнародних зв'язків у 1928-1935 р. секретаркою Клуба ім. Ганни Барвінок, де працювала разом з Константиною Малицькою і Софією Федорчак. Була членкою проводу Організації католицьких жінок, за головування Є. Тишинської.

З вибухом війни родина Дзеровичів виїхала до Відня. Тут їх застала більшовицька окупація. Д-р Маріян Дзерович був заарештований 1946 р. і відбув 10-річне заслання. По звільненні Австрії від окупаційних військ, відновлено працю Українського жіночого союзу в 1958 р. УЖС був заснований 1920 р., перервано його діяльність під час прилучення Австрії до Німеччини 1938 р. Д-р Д. Дзерович включилася у працю УЖС в 1947 р., була вибрана його головою, а 1976 р. почесною головою. Крім того провадила кілька років шкільку при парохії св. Варвари та була головою Братства.

Д-р Д. Дзерович є вдовою по д-рі М. Дзерович, який помер в 1967 р. Подружжя виховало п'ятеро дітей, трьох синів і дві дочки, всі вони закінчили високу освіту. Д-р Дарія Дзерович проживає у Відні.

.....

**ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО УКРАЇНЬСЬКА ЖІНКА НА РІДНИХ
ЗЕМЛЯХ ПОТРЕБУЄ НАШОЇ ПІДДЕРЖКИ!**

ОБЛИЧЧЯМ ДО Ш. СКУЖ

ОДЕРЖАНІ ПРИВІТИ

Привіти на для Ш. Світового Конгресу українського Жіноцтва надіслали:

Блаженніший Патріярх, і Кардинал, Йосиф Сліпий

Впреосв. Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА, Метислав Скрипник

Впреосв. Митрополит Вінніпегської Архиепархії Максим Германюк

Впреосв. Митрополит Української Греко-Православної Церкви в Канаді, д-р Андрей

Преосв. Владика Миколай (Дебрин), Вікарій Єпископ Східньої Єпархії УГПЦК

Преосв. Владика Торонтонської Єпархії Єпископ Ізидор Борецький

Преосв. Єпископ Української Католицької Єпархії Саскатуну, Андрій Роборецький

Преосв. Єпископ Єпархії св. Отця Николая, Чикаго ЗСА, Ярослав Габро

За Головну Управу Українського Євангельського Об'єднання в ПА, Пастор В. Боровський, ексекутивний Секретар

За Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство, Пастор Йосафат Іваськів, член Президії СКВУ, представник Євангельських Церков

Пані Ольга Коновалець з Риму, дружина полковника Євгена Коновальця

Пані Софія Мельник з Люксембургу, дружина полковника Андрія Мельника

о. д-р Василь Кушнір, Президент Світового Конгресу Вільних Українців

Президія Секретаріату СКВУ (о. д-р В. Кушнір президент і мгр Ю. Шимко, генеральний секретар)

Д-р Р. Малащук, голова Президії Світового Українського Визвольного Фронту

Українське Патріярхальне Світове Об'єднання за Єдність Церкви і Народу інж. Сидір Тим'як, заступник голови, Роман Данилевич, секретар

Світова Рада Суспільної Служби при СКВУ, Зеновій Дуда

Українська Світова Кооперативна Рада, Василь Ситник-голова, Іван Лецишин-секретар, Василь Куций — скарбник

Конференція Українських Пластових Організацій пл. сен. Любомир Романків, голова, пл. сен. Віктор Яворський ген. секретар

Голова Представництва Виконавчого Органу Української Національної Ради в Канаді, Микола Липовецький

Світовий Провід Братства Карпатських Січовиків д-р Степан Росоха, голова, Василь Тимко — ген. секретар

Маргарет А. Мк Кормак в ім. Дост. Пауліни М. МкГіббонс, Губернатора Онтаріо

Маделєне Лефлер в ім. Секретаріату прем'єра Трудо

Дост. Роберт Велш, Міністер Культури

Дост. Д он Сміт, міністер Онтарійського Уряду

Дост. Джон Діфенбейкер
Дост. Сенатор Павло Юзик
Дост. Міністер Д. Яремко
Дост. Михайло Стар, б. міністер
Дост. Бетті Стівенсон, Міністер Праці
Вілліям Дейвіс з Бюра прем'єра
Пауль В. Годфрей від Метрополітальної Ради Торонта
Ніколас Г. Лелюк, Парляментарний Асистент Міністра
Сенатор Джон Івасів
Борис Антонович, представник Стейту Ілліной, ЗСА
Вілліям Войчук, Посадник Торонта
„Союз Німецьких Державних Громадян в Берліні” (Йоанна
Лемке і Люція Кюглер)
Товариство Українських Жінок ім. Олени Теліги в Англії, В. Сме-
река, голова
Організація Українок „Відродження”, в Аргентині, Галя Зінько,
голова, Ольга Котульська, секретарка
Об'єднання Українок Бельгії, Наталія Курляк, делегатка на III
СКУЖ
Союз Українок Канади, Анастасія Шемелюк, голова, Стефанія
Пауш, коресп. секретарка
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, д-р
Володимир Галан, голова, Оксана Генгалю, секретарка
Централа Шкіл Українознавства-Шкільна Рада УККА, Д-р Е.
Жарський, голова, С. Демчишин, секретар
Рада Краєвих Федерацій Українських Кат. Академічних ТОВА-
риств „Обнова”, Роман Данилевич, голова, д-р Анатоль Бедрій, се-
кретар
Братство Кол. Вояків 1-ї Української Дивізії УНА, Головна Упра-
ва, д-р Роман Дращювський, голова, Всеволод Б. Будний, коресп.
секретар
Організація Державного Відродження України (ОДВУ) в ЗСА,
д-р Богдан Гнатюк, голова, Лев Куделя, секретар
Український Робітничий Союз, Іван Олексин, голова
Об'єднання Письменників „Слово”, Ольга Кузьмович, голова
Український Конгресовий Комітет Америки, Іван Базарко, Адмі-
ністративний Директор
Централа Українських Кооператив ЗСА, Омелян Плешкевич, го-
лова Ради, Дмитро Григорчук, Президент Екзекутиви
Союз Українців Католиків „Провидіння”, о. мітрат Мирослав Ха-
рина, предсідник, Мирон Баранецький, головний фінансовий секре-
тар, Богдан Казанівський, головний секретар, Стефанія Вовчак, го-
ловна касієрка
Тв-о Колишніх Вояків УПА в Канаді, М. Кошик, секретар, В.
Макар, касир
Пласт, Організація Української Молоді, Крайова Пластова Стар-
шина, пл. сен. Андрій Мицьо, голова, пл. сен. Неоніла Сохан, секре-
тарка
Централа Суспільної Служби Українців Канади, Зеновій Дуда,
голова, Іванна Кушпета, секретарка
Українська Стрілецька Громада в Канаді, Головна Управа, Мих.
Шебець, голова, Павло Шульга, секр.

Комітет Українок Канади, Крайова Управа, Ярослав Іванчук, голова

Комітет Українців Канади, централія, С. Радчук, президент, П. Башук, Генеральний секретар

Пласт, Крайова Пластова Старшина, пл. сен. Дарія Даревич, голова ВС, Наталка Головата, секретарка

Наукове Товариство ім. Шевченка, д-р Богдан Стебельський, голова, інж. доц. Леоніда Вертипорох, секретар

Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч”, Головна Управа, Богдан Ластовецький, заст. голови, д-р Василь Палідвор, секретар

Український Визвольний Фонд в ЗСА, Крайовий Комітет д-р В. Михайлів, голова, д-р Р. Кльофас, секретар

Спілка Української Молоді Америки, Головна Управа, Мирослав Шмігель, голова, Марія Барна, секретар

Українська Національна Єдність у Франції, Гол. Управа, В. Михальчук, голова

Українська Громада у Великому Князівстві Люксембургу, Василь Артицук, голова

Українсько-Американсько Асоціація Університетських Професорів, проф. д-р Микола Степаненко, президент

Українська Центральна Репрезентація в Аргентині, Володимир Котульський, голова, Дмитро Грабар, секретар

Асоціація Українських Журналісток СФУЖО, Леоніда Вертипорох, голова, Осипа Максимів, секретарка

Любомира Голубович, членка Асоціації Журналісток СФУЖО
Окружна Управа Союзу Українок в Дітроїті, Рома Дигдало, голова

Союз Українок Канади, Східня Екзекутива, Галина Сенишин, голова

Централія Українців Католиків Торонтоноської Епархії, д-р Юліян Пелех, президент, Олександра Ковальська, заст. през.

Братство Українців Католиків Канади (Торонтоноська Епар. Управа) м-р Іван Лецишин, голова, Павло Харидчак, секретар

Товариство Канадських Жінок Професіоналісток, Калюжна Л. Марія, Грина Патон

Українське Козацтво, Квартальник, інж. Євген В. Курилюк (за Релакцію)

Український Літературний Фонд ім. І. Франка, Адам Антонович голова, Рома Турянська, секретар

МІСЦЕВІ ВІДДІЛИ ОРГАНІЗАЦІЙ І ТОВАРИСТВ

Комітет Українок Канади, Торонто, Зоя Плітас, голова, А. Базилевич, секретарка

Комітет Українців Канади, Торонто, д-р О. Сокольський, голова, д-р В. Муж, секретар

Братство Українських Січових Стрільців, Станиця Торонто, Микола Хархаліс, голова, д-р Стефан Булак, секретар

Об'єднання Лемків Канади, Торонто, Теодор Колос, голова, Андрій Мацко, секретар

Пласт, Станиця у Торонті, пл. сен. Орест Джулинський, станичний Ярослав Хоростіль, секретар

Ліга Визволення України, Торонто, Іван Хичій, голова, Ярослав Вільк, секретар

Ліга Визволення України, Торонто, Василь Заліщук, голова, Ярослав Погорецький, секретар

„Броди-Лев”, Братство Охорони Воянних Могил, Нью-Йорк, К. Григорович, голова, Р. Кобрин, секретар

Спілка Української Молоді в Канаді, Торонто, мгр В. Бєнь, голова

Братство Кол. Вояків 1-ої Дивізії УНА, Торонто, А. Коморовський, голова, Р. Колісник, секретар

Ліга Українських Католицьких Жінок Канади:

Гемілтон, Марія Долишна голова, Софія Костецька, секретарка

Торонто, Дарія Гошуляк, голова, Анна Блунарська, секретарка

Монтреаль, Анна Самсон, голова, Ольга Олійник, секретарка

Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб:

Едмонтон, Люба Куць, голова, Ольга Манастирська, секретарка

Ванкувер, Оля Заяць, голова, Марія Гуцуляк, секретарка

Зах. Торонто, Ольга Кривецька, голова, Параня Лазор, секретарка

Ст. Кетеринс, Анеля Атаманюк, голова, А. Кузич і Євгенія Луців секретарки

Виндсор, Докія Стиран, голова, Іванна Ільницька, секретарка

Об'єднання Жінок Ліги Визволення України:

Етобіко, Ляриса Мазуренко-Семчишин, голова, Ліда Александер секретарка

Калгари, А. Садівник, голова, К. Папірчук, секретарка

Ванкувер, Марія Чуйко, голова, Мирослава Саїк, секретарка

Ст. Томас, Л. Падучок, секретарка

Вінніпег, Ярослава Іванчук, голова, Ольга Мендела, секретарка

Союз Українок Канади:

Торонто, Ю. Головата, голова, Анна Ференсів, секретарка

Молодь Українського Національного Об'єднання Канади, Відділ у Торонті, Ліля Філь голова, Христя Мицик, секретарка

Помилково поміщено у ч. № 2 „Укр. у Світі” світлину П-ні Емілії Остапчук з підписом П-ні Н. Онацької. Мала там бути П-ні Онацька як почесна членка СФУЖО. За цю помилку Обидві П-ні перепрошуємо.

Редакція

НАПЕРЕДОДНІ 30-ЛІТТЯ СФУЖО

Світовий Жіночий Конгрес, що відбувся 26-29. травня 1977 р. у Торонто, відкрив перед нами перспективи дальшої праці. В кожній ділянці громадського життя намічено нові завдання, що чекають жіночих рук. У точках наших резолюцій відбиваються оті напрямні.

Розгорнення цієї діяльності вимагає співпраці всіх. І то не тільки зрозуміння і вкладу праці, але також поширені матеріальної потягає за собою збільшені витрати.

В тій цілі Управа СФУЖО звертається до своїх складових організацій, співробітниць, добродіїв, спогамуючих і прихильниць. Щиро оцінюємо дотеперішню їх жертвенність, яка вможливила нам правильну дію. Віримо, що їхні членські вкладки й надалі будуть підтримувати нас. Але тепер шукаємо більших, хоч одноразових пожертв, які допомогли б у розгорненні проєктів.

В тій цілі Управа СФУЖО випрацювала грамоту. Оця за мистецьким проєктом виконана винагорода, припаде людині, що зложить одноразову пожертву в сумі щонайменше 100 дол. Вперше ми показали її на Світовому Жіночому Конгресі. А тепер розсилаємо зразки її нашим складовим організаціям, щоб придбали самі й зазнайомили з ними своє членство.

Віримо, що схочете причинитись до розбудови нашої програми! Стоїмо на порозі 30-ліття СФУЖО. Допоможіть зустріти його не тільки новими підсумками, але й справді цінними осягами. Жертвуйте на працю СФУЖО, щоб отримати грамоту жертводавця СФУЖО!

Управа СФУЖО

До передплатниць „Українки в світі”

III. Конгрес СФУЖО та його учасниці висловились із великим признанням для нашого Бюлетеня „Українка у світі”. Його високий рівень, патріотична настанова і спеціально підібрана тематика допомагають скріплювати наш жіночий рух.

Ухвалою Конгресу збільшено сторінки Бюлетеня і це вже ввійшло в життя у найближчих числах. Англomовне число „Українки у світі”, що виходило раз у рік, постановлено видавати двічі в році. Поруч англomовних сторінок впроваджено також інформації про діяльність українського жіноцтва францuzькою мовою.

Таке збільшення нашого Квартальника потягає за собою підвишку коштів друку. Постановою Екзекутиви СФУЖО підносимо передплату „Українки у світі”. Починаючи від 1978 р. річна передплата „Українки у світі” вже буде виносити 4 дол. Про це просимо всіх наших передплатниць пам'ятати при виплачуванні у 1978 р.!

Адміністрація „Українки у світі”